

BÁO CÁO THỰC TẾ VỀ SÁNG KIẾN KINH NGHIỆM CỦA GIÁO VIÊN THPT BUÔN MA THUỘT

I/Đặt vấn đề

Trong phong trào thi đua yêu nước, Bác Hồ đã từng nói “Sáng kiến và kinh nghiệm là vốn quý chung cho cả dân tộc. Chúng ta phải ra sức làm cho nó dồi dào thêm và lan rộng mãi. Không biết quý trọng sáng kiến và phổ biến kinh nghiệm tức là lãng phí của cải của dân tộc”.

Trong lĩnh vực giáo dục, sáng kiến kinh nghiệm là những tri thức, kỹ năng, kỹ xảo mà người viết tích lũy được trong thực tiễn giảng dạy và công tác, bằng hoạt động cụ thể đã khắc phục được những khó khăn mà với biện pháp thông thường không thể giải quyết được, từ đó góp phần nâng cao rõ rệt chất lượng giảng dạy và công tác của người giáo viên.

Hưởng ứng các phong trào thi đua lao động sáng tạo để xây dựng, bảo vệ tổ quốc, ngành giáo dục - đào tạo Đắk Lắk hàng năm đều phát động phong trào viết sáng kiến kinh nghiệm ở tất cả các cấp học, bậc học. Mỗi năm học đã có hàng chục SKKN được công nhận là SKKN cấp tỉnh, trong số đó có nhiều sáng kiến kinh nghiệm của các thầy cô giáo trường THPT Buôn Ma Thuột đã được vận dụng vào trong giảng dạy và đạt kết quả cao. Góp phần không nhỏ vào thành tích nhiều năm liền là đơn vị dẫn đầu toàn tỉnh về chất lượng giáo dục toàn diện của nhà trường.

Tuy nhiên, theo đánh giá của Hội đồng tư vấn khoa học (Hội đồng chấm) ngành giáo dục tỉnh hàng năm nhiều SKKN vẫn còn mắc phải những nhược điểm sau:

- Một là, phần cơ sở lý luận của SKKN còn dài dòng thiếu tính thực tiễn;
- Hai là, một số SKKN thiếu tính khoa học, thiếu tính mới, tính sáng tạo;
- Ba là, còn SKKN phạm vi ứng dụng hẹp; kết quả đánh giá không thuyết phục;
- Bốn là, thể thức văn bản của một số SKKN chưa đúng quy định, dùng thuật ngữ chưa chính xác;
- Năm là, còn nhiều sáng kiến sao chép trên mạng; có hiện tượng trùng lặp về nội dung, hình thức, giải pháp.

II/Thực trạng và biện pháp thúc đẩy công tác viết SKKN (NCKHSPUD)

1/Thực trạng:

-Trong những năm qua, công tác thi đua gắn liền với việc thực hiện SKKN được nhà trường và đội ngũ có quan tâm thực hiện. Song, việc vận động giáo viên đăng ký thi đua, đăng ký thực hiện đề tài sáng kiến kinh nghiệm là một trong những khó khăn của nhà trường bởi bản thân giáo viên còn e dè, ngại khó. Giáo viên còn lúng túng qua việc chọn đề tài nghiên cứu, chưa mạnh dạn áp dụng các giải pháp thực hiện, việc tổ chức chỉ đạo, hướng dẫn GV thực hiện đề tài cũng còn nhiều hạn chế. Thống kê về việc thực hiện đề tài trong những năm học trước (2000-2010) còn ít.

-Giáo viên có quan tâm tới việc thực hiện SKKN nhưng vẫn còn một vài giáo viên còn ngại khó, chưa mạnh dạn đăng ký thực hiện đề tài sáng kiến kinh nghiệm.

-Một số SKKN còn viết theo hình thức mang tính lý thuyết, thời gian đầu tư thực hiện một sáng kiến kinh nghiệm chưa nhiều. Chính vì thế còn có những sáng chưa đạt yêu cầu, chưa có sáng kiến kinh nghiệm đạt được ở cấp cao hơn.

-BGH nhà trường chưa chú trọng đến việc tổ chức hướng dẫn cho GV hoàn thành một SKKN, vì thế có những sáng kiến còn viết theo hình thức kể lại những công việc đã làm.

-Việc xây dựng kế hoạch tổ chức thực hiện SKKN của nhà trường chưa cụ thể, chưa tổ chức quy trình xét chọn SKKN một cách khoa học.

2/Giải pháp

a/Về phía nhà trường:

-Xây dựng kế hoạch thực hiện sáng kiến kinh nghiệm trong đơn vị. Kế hoạch là toàn bộ những điều vạch ra một cách có hệ thống về những công việc dự định làm trong một thời gian quyết định với cách thức, trình tự, thời gian tiến hành. Xây dựng kế hoạch thực hiện SKKN trong đơn vị cũng như việc xây dựng kế hoạch năm học và các kế hoạch khác, đó là quá trình lao động khoa học, sáng tạo để cho ra một quyết định quản lý quan trọng của người Hiệu trưởng. Kế hoạch có cơ sở khoa học, gắn với thực tiễn thì sẽ mang lại kết quả như mong muốn của nhà quản lý. Việc xây dựng kế hoạch thực hiện SKKN trong nhà trường giúp cho người Hiệu trưởng sẽ nghiên cứu kỹ về khả năng đội ngũ, tạo ra những nét mới trong công tác, từ đó phát huy được hết năng lực của đội ngũ.

-Công tác tổ chức triển khai kế hoạch cũng được tổ chức ngay từ đầu năm, cùng với kế hoạch thi đua của nhà trường. Trong quá trình triển khai cần tổ chức thành một buổi sinh hoạt chuyên đề, vừa triển khai, vừa thảo luận từ đó có sự thống nhất của tập thể nhằm tạo cho kế hoạch mang tính thực thi cao. Tuyệt đối tránh trường hợp lồng ghép quá nhiều nội dung trong cuộc họp tổ chức triển khai nhằm nâng cao nhận thức về tầm quan trọng của việc thực hiện SKKN trong đội ngũ.

-Chọn lực lượng tham gia vào hội đồng xét SKKN: Công việc này không nên để cuối năm mới thực hiện mà phải có sự chuẩn bị từ đầu. Lực lượng tham gia phải là những người có khả năng chỉ đạo, vận động, hướng dẫn giáo viên trong thực hiện. Thành phần lực lượng tham gia thực hiện gồm BGH, Công đoàn, Đoàn TN và một số GV có kinh nghiệm trong việc thực hiện SKKN.

a/Về phía nhà trường: để khắc phục những nhược điểm quá trình thực hiện làm SKKN, GV cần hiểu và làm rõ được các vấn đề sau:

- **Thứ nhất, tính mục đích:** SKKN đã giải quyết được những mâu thuẫn, những khó khăn gì ? Tác giả viết SKKN nhằm mục đích gì ? (để nâng cao nghiệp vụ công tác của bản thân, để trao đổi kinh nghiệm với đồng nghiệp, hay để tham gia nghiên cứu khoa học...);

- **Thứ hai, tính thực tiễn:** Tác giả cần trình bày được những sự kiện đã diễn ra trong thực tiễn giảng dạy, công tác và giáo dục của mình. Những kết luận được rút ra trong SK phải là sự khái quát hóa từ những sự thực phong phú, những hoạt động cụ thể đã tiến hành (cần tránh việc sao chép trong sách vở mang tính lý thuyết đơn thuần, xa rời thực tiễn);

- **Thứ ba, tính sáng tạo khoa học:** Cần trình bày được cơ sở lý luận, cơ sở thực tiễn làm chỗ dựa cho việc giải quyết vấn đề đã nêu ra trong SK. Khi trình bày cần lưu ý:

+Trình bày một cách rõ ràng, mạch lạc các bước tiến hành trong SKKN;

+Các phương pháp tiến hành mới mẻ, độc đáo;

+ Dẫn chứng các tư liệu, số liệu và kết quả chính xác làm nổi bật tác dụng, hiệu quả của SKKN đã áp dụng;

Tính khoa học của một SKKN được thể hiện cả trong nội dung lẫn hình thức trình bày cho nên khi viết SKKN, tác giả cần chú ý cả 2 điểm này.

- **Thứ tư, khả năng vận dụng và mở rộng SKKN:** Tác giả cần trình bày, làm rõ hiệu quả khi áp dụng SKKN (có dẫn chứng các kết quả, các số liệu để so sánh hiệu quả của cách làm mới so với cách làm cũ). Chỉ ra được những điều kiện căn bản, những bài học kinh nghiệm để áp dụng có hiệu quả SKKN, đồng thời phân tích cho thấy triển vọng trong việc vận dụng và phát triển SKKN.

* Để đảm bảo được những yêu cầu trên, đòi hỏi người viết SKKN:

- + Phải có thực tế;
- + Phải có lý luận làm cơ sở cho việc tìm tòi biện pháp giải quyết vấn đề;
- + Có phương pháp, biết trình bày SKKN khoa học, rõ ràng, mạch lạc;
- + Thu thập đầy đủ các tư liệu, số liệu liên quan đến kinh nghiệm trình bày. Các số liệu được chọn lọc và trình bày trong những bảng thống kê thích hợp, có tác dụng làm nổi bật vấn đề mà tác giả muốn chứng minh, dẫn chứng.

* Đối với từng cá nhân khi viết SKKN, cần thực hiện theo 5 bước sau:

- **Bước 1: Chọn và đặt tên đề tài để viết SKKN:** Các vấn đề có thể chọn để viết SKKN rất phong phú, đa dạng, bao gồm nhiều lĩnh vực như:

- + Kinh nghiệm trong việc giảng dạy một chương, một bài, một nội dung kiến thức cụ thể;
- + Kinh nghiệm trong việc giáo dục đạo đức học sinh;
- + Kinh nghiệm trong việc bồi dưỡng HSG, phụ đạo học sinh yếu, kém;
- + Kinh nghiệm trong việc tổ chức một hoạt động giáo dục cụ thể cho học sinh;
- + Kinh nghiệm giải quyết những vấn đề khó khăn, phức tạp trong khi tiến hành các hoạt động, các phong trào của Đoàn, Đội...

Khi tiến hành công việc viết SKKN, việc làm đầu tiên của tác giả là cần suy nghĩ lựa chọn một tên đề tài phù hợp. Trong nghiên cứu khoa học việc xác định tên đề tài có ý nghĩa quan trọng số một, đôi khi nó còn quan trọng hơn cả việc giải quyết đề tài. Việc xác định tên đề tài chính xác có tác dụng định hướng giải quyết vấn đề cho tác giả, giúp cho tác giả biết tập trung sự nghiên cứu vào vấn đề cần giải quyết, tránh được sự lan man, lạc đề. Tên đề tài chính là một mâu thuẫn, một vấn đề trong thực tiễn giảng dạy, giáo dục mà tác giả còn đang phân vân, trăn trở, tìm cách giải quyết, làm sáng tỏ. Tên đề tài mang tính chủ thể, đòi hỏi người viết phải có sự hứng thú với nó, phải kiên trì và quyết tâm với nó. Về mặt ngôn từ tên đề tài phải đạt các yêu cầu :

- + Đúng ngữ pháp;
- + Đủ ý, rõ nghĩa, không làm cho người đọc có thể hiểu theo ý khác;
- + Xác định được phạm vi, nội dung nghiên cứu cụ thể của đề tài, cần tránh vấn đề quá chung chung hoặc có phạm vi quá rộng khó có thể giải quyết trọn vẹn trong một đề tài.

- **Bước 2: Viết đề cương chi tiết,** đây là một công việc rất cần thiết trong việc viết SKKN. Nếu bỏ qua việc này, tác giả sẽ không định hướng được mình cần phải viết cái gì, cần thu thập những tư liệu gì về lý luận và thực tiễn, cần trình bày những số liệu ra sao...? Việc chuẩn bị đề cương càng chi tiết bao nhiêu thì công việc viết SKKN càng thuận lợi bấy nhiêu. Khi xây dựng đề cương chi tiết, người viết cần chú ý:

- + Xây dựng được một dàn bài chi tiết với các đề mục rõ ràng, hợp logic, chỉ ra được những ý cần viết trong từng đề mục cụ thể. Việc này cần được cân nhắc kỹ lưỡng sao cho đủ phản ánh nội dung đề tài, không thừa và cũng không thiếu;

- + Thiết kế các bảng thống kê số liệu phù hợp, các mẫu phiếu điều tra khảo sát, hình ảnh... phục vụ thiết thực cho việc minh họa, dẫn chứng cho đề tài;
- + Kiên quyết loại bỏ những đề mục, những bảng thống kê, những thông tin không cần thiết cho đề tài.

- Bước 3: Tiến hành thực hiện đề tài:

- + Tác giả tìm đọc các tài liệu liên quan đến đề tài, ghi nhận những công việc đã thực hiện trong thực tiễn (biện pháp, các bước tiến hành, kết quả cụ thể), thu thập các số liệu để dẫn chứng. Người viết cần lưu trữ các tư liệu thu thập được theo từng loại. Nên sử dụng các túi hồ sơ riêng cho từng vấn đề thuận tiện cho việc tìm kiếm, tổng hợp thông tin.
- + Trong quá trình thu thập tài liệu cần tiếp tục xem xét chỉnh sửa đề cương chi tiết cho phù hợp với tình hình thực tế.

- Bước 4: Viết bản thảo SKKN theo đề cương đã chuẩn bị. Khi viết SKKN tác giả cần chú ý đây là loại văn bản báo cáo khoa học cho nên ngôn ngữ viết cần ngắn gọn, xúc tích, chính xác. Cần tránh sử dụng ngôn ngữ nói hoặc kể lể dài dòng nhưng không diễn đạt được thông tin cần thiết.

- Bước 5: Hoàn chỉnh bản SKKN, đánh máy, in ấn.

“Không có thầy giỏi thì không có trò giỏi”, đó là chân lý đã được thực tiễn khẳng định. Thiên chức của người thầy không phải là người sáng tạo ra chân lý mà là giúp người học tự tìm tòi, tự khám phá, tự tái tạo lại chân lý. Muốn có trò giỏi thì thầy phải giỏi nên mỗi thầy giáo, cô giáo phải luôn luôn là một tấm gương về đạo đức, tự học và sáng tạo. Con người là nhân tố quyết định của mọi vấn đề. Sự năng động, dám làm, dám chịu trách nhiệm của con người là yếu tố quyết định. Nguồn lực có thể hạn chế, nhưng nếu con người có ý thức, phát huy sáng kiến, thì nguồn lực hạn chế đó vẫn có thể đem lại kết quả cao.

Một nhà thơ lớn người Pháp đầu thế kỷ XX có viết: “Sáng tạo là suy nghĩ một cách có hiệu quả hơn. Bởi lẽ, sáng tạo là vấn đề chủ chốt mang lại thịnh vượng cho đất nước”. Như vậy, sáng tạo không phải là hoạt động chỉ dành riêng cho người có trình độ học vấn cao hay có trí tuệ ưu việt; mà sáng tạo là sản phẩm của mỗi cá nhân con người luôn tìm tòi để có cách làm hiệu quả nhằm giải quyết các vấn đề trong đời sống thường nhật cho đến các vấn đề vĩ mô, có tầm ảnh hưởng lớn đến đất nước, đến nhân loại. Viết SKKN một công việc khoa học, đòi hỏi sự sáng tạo cao, bởi vậy người viết phải kiên trì, nghiêm túc, có sự đầu tư về trí tuệ, công sức và thời gian. Đó không phải là một công việc dễ dàng. Nhưng với sự tận tâm với nghề chúng ta hoàn toàn có thể làm được điều đó.

III/Kết quả về sáng kiến kinh nghiệm của Trường THPT Buôn Ma Thuột

- Mỗi giáo viên hàng năm đăng ký CSTĐ cơ sở đều phải đăng ký viết SKKN (số lượng đăng ký viết SKKN hàng năm là 24 giáo viên.
- Ngoài ra tất cả các giáo viên đều tham gia viết 01 chuyên đề NCKHSPUD trong 1 năm học
- Số SKKN tham gia và đạt giải cấp Tỉnh ngày càng tăng

-File SKKN kèm theo.